

עין משפט
גד מצוה

בג:

כשאִינה ראויה לגד אינה קרויה נצילה והאי טעמא שיך צין למגע צין למשא וטומאה קלה היא טומאת אוכלין למנות צו ראשון ושני ומאִינו לשון טומאה חמורה וקלה יטו (בדבר) על זה בכריתות (דף כה). ובגדה צפרק צא סימן (דף ג:) גבי גוזל שנפל לגת:

אחת זו ואחת זו עד צבצב. אין לפרש דטעמא דרבי יוחנן

יט ובשר צדה טריפה לא תאכלו לכלז תשליכון אותו דההיא אכילה יטו לכלז קיימא אלא יש לפרש מדכתיב ומלכס ב טו) ואת איצול יאכלו הכלבים צחלק זרעאל אלמא אכילת כלבים שמה אכילה ומינה מוכח צפ"צ דוצחים (דף לא). דחשז ע"מ שיאכלוהו הכלבים למחר הוי פיגול: **ואידך** צמעוטי סרוחה ט מעיקרא יט דרבי יוחנן. ומינה דמחזן סוגיא דפ' צמרא דמס' ע"ז (דף סז): משמע לר' יוחנן דסרוחה מעיקרא לא צריכא קרא למעוטי ס דצההיא דקאמר רבי יוחנן טעמו וממשו ילא ואמר רב כהנא מדברי כולן נלמד נותן טעם לפגם מותר דמוקי לה התם כר' שמעון ומפרש טעמא דר' שמעון מהאי קרא דרראיה לגד וקאמר ואידך כלומר מאן דאסר טעם לפגם ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא ואידך כלומר ר' שמעון סרוחה מעיקרא לא צריך קרא וי"ל דלענין אסור אכילה ודאי לא צריך קרא יט מעיקרא עפרא הוא אצל לענין טומאה הוה אמינא דמיטמא דאע"ג דלא חזיא לאכילה מידי דהוה אשך ושכבת זרע ויזהי:

תנן התם. צמסכת מעשרין (פ"ו מ"ג) רבי יט אליעזר אומר ציר טהור פירש צקונטרס כגון שהשיקו צמים והדין עמו דצציר של עמי הארץ מיירי הלא כדמוכח שמעתא רישא דהך משנה ואי אפשר לומר שיהא טהור צלא השקה יט דסתמי' הוי רוצא ציר ולא צר קבולי טומאה הוא דלא אמרן לעיל דצעו השקה ט(ועוד דמתנא ציר טהור ולא תנא ציר יט) טמא שנטרה צהשקה):

שנפלא צתובו מים כ' שהוא טמא.

דמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים צצירן וכי נפל ציה כל שהוא מלא מין את מינו ורצו מים על הציר וטמא ולמאן דלית ליה טומאה שצטלה חזרה ונעורה מוקי יט ליה שנפלו ציה לאחר השקה מי עס הארץ כל שהוא כפ' צקונט' יט והך דפי' מים של עס הארץ ולא פירש מים טמאים משום דמתני' קתני מים סתם וא"ת ולמאן דמוקי לה

שנפלו צו מים של עס הארץ פשיטא דטמא כמו מתחלתן דצעי השקה דמאיזה טעם צעי השקה מתחלתן אי רוצא ציר הא יט אמרו לעיל דמיעוטא מים צטלי להו צרוצא וצלא השקה נמי טהור אלא חיישינן דלמא רוצא מיא ומהאי טעמא גופיה יט נפלי ציה לאחר השקה מים טמאים כל שהוא הרי מים טמאים הללו חוזרים ונטמאין אותן מים הטהורים ואי לאשמעינן היא גופה דציר של עס הארץ צעי השקה צפצירוש הוה ליה למיתני הלוקח ציר מעס הארץ משיקו צמים וטהור ט וי"ל דלא דמי סופו לתחלתו דס"ד מתחלתו נעשה הציר כמים טמאים לא ילא מחזקת טומאה על ידי שנתלה לומר שהמים הם מעט אצל הכא ט השקה דמה נפשך טהור הוה אמינא יט דשנפלו לו טמאים כל שהוא משום חששא דשמא מים רצו לא נוציאנו יט מחזקה והשתא למאן דמוקי האי כל שהוא מים טמאים ט הוא יט ודייק מינה רצ נחמן זאת אומרת נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים יט צצניהן כלומר פעמים שמערצין צו מחנה מים לאו למימרא שאס היה צו רוב יט לא היה טמא כשנפלו צו מים כל שהוא דכמו כן היה טמא כדפרישית אלא למימרא שאס מתחלתן לא היו רגילין לערב כי אס מועטין אס כן יט (אס) לא הוה מטמא מים כל שהוא דהא אכתי רוצא ציר הוא: **אלא** אדרבי אציעזר בן יעקב בו'. ואס תאמר הא מיפלא פליגי רבנן דרבי שמעון דשילאי יט דלעיל ואין לומר דללמא רצ סבר כריש לקיש דמפרש טעמא צפרק המפלת (מה ס:): משום דנתצנצלה אורמו דכל שכן דקשה טפי יט דאי טעמא דצנצול צורה אלמא לרבי שמעון לא צטל צריצ ויש לומר דללמא ר"ש ט סבר למאן דאמר טומאה חמורה עד לגד דלדידיה לא צריקן לטעמא דציעול צריצ וכמו שפירש' לעיל דכל טומאת נצילה קרי טומאה חמורה אפי' טומאת מגע אי נמי לא חשיב פלוגמא כיון דלא נחלקו עליו צהדיא צאותו דצר עצמו ט: **משצנת** רבי אציעזר בן יעקב קב וגקי. אע"פ שיס מקומות שפוסק הלכה כר' אליעזר צן יעקב כדאשכחן צריש הדר עס הנכרי (עירובין דף קצ סב:) ורב גופיה צפרק הצא על יצמחו (יצמות דף ס.) יש פילא דלא מסתצר כותיה לפיכך הוצרך לפסוק הלכה: ופלוגמא

הלוקח בהמה פרק שלישי בכורות

אצל טומאה קלה של מגע מטמא עד שחפסל מאכילת כלב ספיר י דצו אינה ראויה לגד להכי לא מטמאה צמשא ובמגע נמי לא דאמר' צדס הלידה נגע שהוא הרצ: הא חזיא לכלב וטטמא צמשא קשיא לרבי ירמיה: **הסריחה מעיקרא**. כגון שנשתצרו

אצריה ממיס והתליעה ההיא אע"ג דחזיא לכלב לא מטמאה צמשא דהא מעולם לא ירדה לטומאת משא אצל אי מעיקרא חזיא לגד ונחתא לה טומאת משא מו לא סליק מינה יא עד שתיפסל מכלב. ואי קשיא לעיל נמי אלאזי מוקמינן לה צקשיא הא הוה ליה לתרצי להכי לא מטמא הך חררת דס צמשא דמעיקרא סרוחה היא ואפי' רבי יוחנן מודה צה תריך לאו סרוחה מעיקרא היא דהא חזיא לגד אגב אימיה כל יזמן שהיתה צצטן והכי מוקי לקמן: ציר טסור. כגון שהשיקו מים שנפל לתוכו מים כל שהוא צמא דמפרש נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים צצירס וכי נפלי ציה כל שהוא מלא מין את מינו ורצו מים על הציר וטמאים. ולמאן דלית ליה טומאה צצטלה חזרה ומיעורה מוקי ליה שנפלו צו לאחר השקת מי עס הארץ כל שהוא: **עד למחלא**. קריצ למחנה: **טומאס משקין דרבנן**. צפ"ק דפסחים (דף טז:). **מתנאי' אין חוששין שמא צנה של אחרס היה**. שיהא הצא אחריו יט צכור ספק דנימא הך צהמה לא ילדה מעולם אלא וי שצאה צו את צן חצירתה ואי משום דיש לה חלב הא איכא מיעוטא דחולצות אע"ג שאין יולדות הא ודאי לא אמרי' אלא ודאי צנה הוא ופטורה מן הצבור: **מציניות**. צחורות שלא ילדו וי

יט אלא עכשיו: **אין חוששין שמא צנה של צו לא לו אצל זו**. דליחוש לכולהו צספק צבורת אלא ודאי אחרס הכרוכים אצל המצבירות הוו צכורות וודאין ואותן הכרוכים אחר שאין מצבירות יט צוודלי אחר פשוטין וודאין: **גמ' קצ וגקי**. וי לא איצטריך לצר לאשמעינן. קצ וגקי מעט שלא הוצר אלא צמקומות מועטין ומה שאמר נקי הוא שהלכה כמותו: **טור דר' יוסי** צן המשולם ושער צכור צעל מוס הלכתא נינהו צמתני' נד: **כה** ומפרש לקמן: **לאו פלוגמא היא**. לא חשיבא פלוגמא וכיון דצמתני' לא פליגי עליה הלכתא כותיה: הלכה

הלכה לא פלוגתא היא וכיון דאמר רב הלכתא בבוליה פירקין בר מפלוגתא הלבח

לעיל דמיעוטא מים צטלי להו צרוצא וצלא השקה נמי טהור אלא חיישינן דלמא רוצא מיא ומהאי טעמא גופיה יט נפלי ציה לאחר השקה מים טמאים כל שהוא הרי מים טמאים הללו חוזרים ונטמאין אותן מים הטהורים ואי לאשמעינן היא גופה דציר של עס הארץ צעי השקה צפצירוש הוה ליה למיתני הלוקח ציר מעס הארץ משיקו צמים וטהור ט וי"ל דלא דמי סופו לתחלתו נעשה הציר כמים טמאים לא ילא מחזקת טומאה על ידי שנתלה לומר שהמים הם מעט אצל הכא ט השקה דמה נפשך טהור הוה אמינא יט דשנפלו לו טמאים כל שהוא משום חששא דשמא מים רצו לא נוציאנו יט מחזקה והשתא למאן דמוקי האי כל שהוא מים טמאים ט הוא יט ודייק מינה רצ נחמן זאת אומרת נחשדו עמי הארץ לערב מחנה מים יט צצניהן כלומר פעמים שמערצין צו מחנה מים לאו למימרא שאס היה צו רוב יט לא היה טמא כשנפלו צו מים כל שהוא דכמו כן היה טמא כדפרישית אלא למימרא שאס מתחלתן לא היו רגילין לערב כי אס מועטין אס כן יט (אס) לא הוה מטמא מים כל שהוא דהא אכתי רוצא ציר הוא: **אלא** אדרבי אציעזר בן יעקב בו'. ואס תאמר הא מיפלא פליגי רבנן דרבי שמעון דשילאי יט דלעיל ואין לומר דללמא רצ סבר כריש לקיש דמפרש טעמא צפרק המפלת (מה ס:): משום דנתצנצלה אורמו דכל שכן דקשה טפי יט דאי טעמא דצנצול צורה אלמא לרבי שמעון לא צטל צריצ ויש לומר דללמא ר"ש ט סבר למאן דאמר טומאה חמורה עד לגד דלדידיה לא צריקן לטעמא דציעול צריצ וכמו שפירש' לעיל דכל טומאת נצילה קרי טומאה חמורה אפי' טומאת מגע אי נמי לא חשיב פלוגמא כיון דלא נחלקו עליו צהדיא צאותו דצר עצמו ט: **משצנת** רבי אציעזר בן יעקב קב וגקי. אע"פ שיס מקומות שפוסק הלכה כר' אליעזר צן יעקב כדאשכחן צריש הדר עס הנכרי (עירובין דף קצ סב:) ורב גופיה צפרק הצא על יצמחו (יצמות דף קצ ס.) יש פילא דלא מסתצר כותיה לפיכך הוצרך לפסוק הלכה: ופלוגמא

מסורת הש"ס

(א) חולין ע"א. (ב) ג' נע"ז ס': אימא דמילא. (ג) מכשירין פ"ו מ"ג. (ד) מים זביר. ז"ק. (ה) יצימות כד: ושי"ן. (ו) אדר' יוסי צן המשולם גבי שער. ז"ק. (ז) לאו חלב. ז"ק. (ח) מעיקרא. אכילה דרי"י קאמר ותימה. ז"ק. (ט) ג"ח האי ועוד צ"ל קודם דהא אמרן לעיל. (י) סתמא משמע שננטר צהשקה. ז"ק. (י) אחר השקה דממה נפשך. ז"ק. (י) הא דדייק מינה ר"ג. ז"ק. (י) כט"ז רב.

הנהגות הב"ח

(א) במשנה מן העיגד סוככים אינו חושש שמא וכו' שחיטת אינו חושש שמא: (ב) (ג) גמ' אילימא ארישא מפליג פליגי ר' ישמעאל: (ד) רש"י ד"ה אין חוששין וכו' שלא שאוהבת את זה כן צמרינה: (ה) ד"ה מצבירות וכו' ילדו עד עכשיו: (ס) ד"ה קצ וגקי ולא וכו' קצ מעט כ"ל ותיבת וגקי נמחק:

רבינו גרשום

ואידך. ר' יוחנן ההוא לא תאכלו כל נבלה לגד למעוטי היבא דהחריט מעיקרא קודם שתהא נבלה דלא איתחיו לגד ההוא לא מיטמיא אבל איתחיו לגד לעולם טמא עד שחיפסל לכלב: האי נמי איתחיו לגד מעיקרא אגב אימיה. דאי לא שפעה ונשחטה ונצצאת חררת סם היתה ראויה לגד אגב הבשר וכיון דאיתחיו אגב אימא איתחיו נמי כשפשטה ודין הוא שחטמא אי לאו משום דאמרין דבטל צבור: ציר טהור שאין רובו מים שאין צריך השקה כיון שפלי לתוכו מים כל שהוא טמא וצריך השקה: לערב מחצה מים בצירן וכיון דנפל בתוכו משהו מים הוי רוב מים ומקבל טומאה: ופלגא לא בטלי. דמיעוטא מים אמרן לעיל דבטלי צריצ אבל מחצה לא בטלי: אימא עד למחצה. כלומר עד קרוב למחצה מערב בצירן וזההיא משהו שנפל משליקן למחצה ולא בטלי: וטומאת משקין דרבנן. דדרשין הכי לקרא וכל משקה אשר ישותה בכל כלי יטטא מאי יטמא החשר. ולא טטמו אלא מדרבנן ולא גזרו רבנן אלא ברובא: אין חוששין שמא בנה של אחרת היה. זה שמניקה וזו לא ביכרה עריון אלא ודאי בנה הוא ופטורה מן הבכורה. וראה את המבכירות מיניקות. ואת שאין מבכירות נמי מיניקות. אין חוששין שמא בנה של זו בא לו אצל זו. והויין כולו ספק בכורות. אלא את שיונקות מן המבכירות הן הבכורות ודאין והשאר חולין וודאין: הלכתא בבוליה פירקין במתניין בין סתמא בין בחי תנא היכא דלית פלוגתא: אהייא. אמר הלכתא: אדר' אליעזר הא לא צריך למימר דקי"ל משנת ר' אליעזר בן יעקב קב וגקי והלכתא כוותיה: מיפילג פליגי בברייתא. כדאמר לקמן: זה אמרה רב חזא זמא. לקמן:

כח א מיי' פט"ו מה' טומאת אוכלין ה' ד: כב ב מיי' פ"ד מה' צבורות הלכה ה טו"ע י"ד ס' שטן סעיף ב:

ל ג מיי' סס פ"ה הלכה ד טו"ע שס סעיף ה:

תורה אור השלם

1. לא תאכלו כל נבלה לגד אשך בשערך תתנה ואכלה או מבר לזביר כי עם קדוש אתה לוי אלהיך: לא תבשל גיד בקרבן אמו: דברים יד כ

מוסף רש"י

אחת זו ואחת זו עד לכלב. צין למתא דלס וצין למתא ארוליס היא ממתאה עד דמיפסל מאכילת כלבים (עירובין ע"א).

שיטה מקובצת

אין איתחיו לגד כלל: ס מעיקרא לגד אגב: ס נמי וההוא פורחא הוי ליה [פלגא] ופלגא בפלגא לא בטלי אימא עד למחצה איבעית אימא לעולם מחצה טומאת: ס אחרת. עיין (לעיל דף כ ע"ב) בחז"י ובמסכת (עפורה סה דף ט:). ס אצל זו ושמא בנה: ס תיבות נחמן משמיה דרב נחמן: ס ארישא מיפילג פליגי: ס מיפילג פליגי: ס קביל דפלוניתיה דברייתא לא:

ס תיבות דרב נחמן: אין מינה טומאה עד שחיפסל לכלב: יט ספק בכור דנימא: יט ילדו עד עכשיו: יט תיבת בוראיי נמחק: טן כמותי סה"ד ומה"ד פליגי בברייתא ומפרשי לקמן: טן וקלה נזכר על זה צפרק דם שחיטה בבכירות: יט יוחנן מצרכי ובשר: יט אכילה לאו אכלב קיימא: יט מעיקרא פ"י ר' יוחנן: יט למעוטי ובהאי דקאמר: פלן וממשו כר ואמר רבא מדברי: יט קרא לסרוחה מעיקרא דנפרא בעלמא הוה: טן אליעזר בן יעקב אומר: סן השקה מטעם דסתמי: סן ציר סתם משמע שטורה בהשקה: סן מוקי לה: סן צקונטרס והא דפי': סן הא אמרן לעיל דמיעוטא מים בטלי להו ברובא: סן גופיה אי נפלי: סן וטהור וממילא (לא) שמעינן דאין נפל לתוכו מים טמאים לאחר השקה דטמא מאווחו טעם דבעי השקה צי מהרא"ש ו"ל: (א) אימא דכשנפלו בר גרים טמאים: סן נוציאנא מחזקת טהרה והשתא: סן הוא דייק מינה: סן מים בצירן כלומר: סן רוב מים לא: סן כן גם עכשיו לא הוה מטמא בשביל מים: סן דשילאי בבית ואין לומר: (סן) טפי דמדמצריך טעמ' דבטלוצ צורה אלאמא דאפי' לר' שמעון: (סן) סבר כבד פרא דאמר: סן עצמו ועי"ל דההיא נדרה שייכא למילתא דראב"י דלא איירי כלל בטומאת מגע ומשא במתני' אלא בברייתא דרי חייא: (סן) יש מקומות דלא: